یک عکس، یک خاطره

رزمنده‌های ایرانی در هورالعظیم، منطقه عملیاتی خیبر-۱۳۶۲

سی‌وشش سال پیش در چنین روزی، برابر بیست‌ودوم اسفند ۱۳۶۲ خورشیدی، عملیات خیبر که از چند روز پیش از آن یعنی سوم اسفند آغاز شده بود به اتمام رسید. در پایان این عملیات جزیره مجنون به تصرف نیروهای ایرانی درآمد، هرچند که بهای شهادت سردارانی چون ابراهیم همت و حمید باکری بود.

دژاوو

روز آنشلوس

[شهروند] آنهایی که تاریخ خوانده‌اند آغاز کشورگشایی‌های آلمان نازی در جنگ جهانی دوم را حمله به لهستان در نخستین روز سپتامبر ۱۹۳۹ میلادی در نظر می‌گیرند؛ اما با نگاهی دقیق‌تر به اتفاقات آن برهه تاریخی، اطلاعات حاصله ما را به این نتیجه می‌رساند که حمله به لهستان نه جرقه آغاز جنگ که به نوعی گذر آلمان از آخرین خطوط قرمز ترسیم شده به وسیله فاتحان جنگ جهانی اول بود. فی‌الواقع اعلام جنگ انگلستان و فرانسه به آلمان که در پی حمله این کشور به لهستان اتفاق افتاد، می‌توانست خیلی زودتر حادث شود زیرا آلمان هیتلری در نیمه دوم دهه ۳۰ میلادی به شکل سیستماتیک مشغول زیر پا گذاشتن مفاد پیمان‌های ورسای و پاریس -به‌عنوان معاهدات پایان‌دهنده جنگ جهانی اول- بود و متفقین نیز به همه این عهدشکنی‌ها با دیده اغماض می‌نگریستند؛ به‌طور مثال وقتی در سال ۱۹۳۵ میلادی، آدولف هیتلر به بهانه افزایش دوره نظام وظیفه در فرانسه، خدمت نظام وظیفه در آلمان را اجباری کرد و دستور داد در کمتر از یک سال ۳۶ هنگ تهاجمی جدید در ارتش آلمان راه‌اندازی شود، پاریس و لندن تنها با ارسال چند یادداشت اعتراض‌آمیز ملایم به این اقدام پیشوای آلمان خرده گرفتند.

عملیات دروغین و حمله به لهستان

وقتی در سی‌ویکم آگوست ۱۹۳۹ میلادی تعدادی از نظامیان لهستانی یک ایستگاه رادیویی متعلق به آلمان را در مرز بین دو کشور به اشغال خود درآوردند و برای چند دقیقه اقدام به پخش برنامه‌هایی با محتوای ضد آلمانی کردند، دیگر برای همه مسجل شده بود که داستان قدیمی آلمان و لهستان قرار نیست ختم به خیر شود. روز بعد وقتی تانک‌های آلمانی از مرز بین دو کشور گذشتند و از آن سو ارتش سرخ نیز طبق یک توافق نانوشته بین هیتلر و استالین، تهاجم به مرزهای شرقی لهستان را آغاز کرد، جهانیان تازه معنی پیمان «مولوتوف - ریبنتروپ» را فهمیدند. معاهده‌ای که درست یک هفته قبل از این تاریخ یعنی در بیست‌وسوم آگوست ۱۹۳۹ میلادی بین ویاچسلاو مولوتف کمیسر خلق برای امورخارجه اتحاد شوروی و یواخیم فون ریبنتروپ وزیرخارجه آلمان نازی در مسکو به امضا رسیده و دو کشور متعهد شده بودند از خاک یکدیگر برای حمله و تجاوز به طرف مقابل استفاده نکنند. اینکه چرا یک عده شبه نظامی لهستانی باید در موقعیتی چنین حساس تصمیم بگیرند تمامیت ارضی آلمان را نقض کرده و از یک ایستگاه رادیویی به آدولف هیتلر فحاشی کنند، سوالی بود که کسی جواب درستی برایش نداشت؛ زیرا اصل این عمل به خودی خود احمقانه و در عین حال تا حد بسیار زیادی نیز باورناپذیر بود. برای همین وقتی ۷ سال بعد در جریان دادگاه رسیدگی به جنایات جنگی سران آلمان نازی در نورنبرگ، ژنرال آلمانی آلفرد نایوکس کل این ماجرا را صحنه‌سازی نازی‌ها عنوان کرد کسی آن‌قدرها متعجب نشد.

اتحاد با اتریش و نقش موسولینی

یکی از مهم‌ترین وقایعی که پیش از آغاز رسمی جنگ جهانی دوم صحنه سیاسی اروپا را تحت تأثیر خود قرار داد، الحاق اتریش به آلمان بود. اتفاقی که از آن در تاریخ سیاسی جهان با عنوان آلمانی‌اش یعنی «آنشلوس» یاد شده و اهمیتش نیز از این بابت است که پیشتر یعنی در سال ۱۹۱۹ میلادی و در جریان معاهده ورسای این اقدام - یعنی اتحاد اتریش و آلمان - در بندی متمایز ممنوع اعلام شده بود. آدولف هیتلر درست یک سال بعد از رسیدن به قدرت، اتحاد با اتریش را در دستور کار دولت خود قرار داد و عجیب آنکه بزرگ‌ترین مانع او برای رسیدن به این خواسته کسی نبود جز بنیتو موسولینی، رهبر ایتالیا که در آن برهه تاریخی خاص همچون سدی در برابر زورگویی پیشوای آلمان نازی عمل می‌کرد. انفعال فرانسه و انگلستان در برابر آلمان هیتلری، به موسولینی این فرصت را داده بود تا در مقام ناجی اروپا ظاهر شود، اما در ادامه و با حمایت آلمان از افکار توسعه‌طلبانه رهبر ایتالیا که شمه‌ای از آن در حمله به اتیوپی متجلی شده بود، هیتلر و موسولینی کم‌کم راه دوستی در پیش گرفته و نهایتا هر کدام به بزرگ‌ترین متحد آن دیگری تبدیل شدند. به این ترتیب پس از کنار رفتن بزرگ‌ترین مانع بر سر راه آنشلوس، ۸۲ سال پیش در چنین روزی، برابر ۱۲ مارس ۱۹۳۸ میلادی، ارتش آلمان نازی به درخواست آرتور زایس اینکوارت رئیس جمهوری اتریش وارد خاک این کشور شد تا اتحاد آلمان و اتریش شکلی عملی به خود بگیرد.

منبع: «تاریخ دیپلماسی و روابط بین‌الملل» نشر قومس

برداشتن موانع مرزی توسط مرزداران اتریشی و آلمانی-۱۹۳۸

تاریخ‌نگار

نودوچهار سال پیش در چنین روزی، برابر بیست‌ودوم اسفند ۱۳۰۴ خورشیدی، **ایرج میرزا** از شاعران برجسته عصر مشروطیت در پنجاه‌وچهارسالگی درگذشت. ایرج میرزا در قالب‌های گوناگون شعر سروده و برجسته‌ترین اشعارش مضامین انتقادی، اجتماعی و تربیتی دارند. شعر او ساده و دربرگیرنده واژگان عامیانه است. ایرج میرزا فرزند صدرالشعرا غلامحسین میرزا، نوه ایرج پسر فتحعلی‌شاه و نتیجه فتحعلی‌شاه قاجار بود. او را در گورستان ظهیرالدوله تهران به خاک سپردند.

سی‌وپنج سال پیش در چنین روزی، برابر بیست‌ودوم اسفند ۱۳۶۳ خورشیدی، **حسین گل‌گلاب** ادیب، نویسنده، شاعر، نوازنده و موسیقیدان برجسته ایرانی در هشتادوهفت سالگی درگذشت. شعر مشهور «ای ایران» از جمله سروده‌های جاودان حسین گل‌گلاب است که با همکاری روح‌الله خالقی، آهنگساز شهیر ایرانی جان گرفت. «ای ایران» در آواز دشتی ساخته شده است و ملودی اصلی‌اش از برخی از نغمه‌های موسیقی بختیاری که از فضایی حماسی برخوردارند، وام گرفته شده است.

معما

نمک هندروی زخم انگلستان

نودسال پیش در چنین روزی، برابر دوازدهم مارس ۱۹۳۰ میلادی، مهاتما گاندی در اعتراض به وضع مالیات بر نمک طعام از سوی انگلیسی‌ها، تصمیم خود را یعنی جمع‌آوری نمک از آب دریا -برای بی‌نیاز شدن از نمک قیمت‌گذاری شده با مالیات- اجرایی کرد و با پای پیاده عازم ساحل دریا شد. در تاریخ از این حرکت رهبر استقلال هندوستان به عنوان نقطه اوج مانیفست معروف مبارزاتی او یعنی «مبارزه منفی» یاد کرده‌اند. گاندی مالیات وضع شده بر روی نمک را عادلانه نمی‌دانست خصوصاً که این قانون بدون حضور نمایندگان مردم هند تدوین و اجرایی شده بود. انگلیسی‌ها برای هر ۴۰ کیلوگرم نمک طعام یک روپیه مالیات وضع کرده بودند، آن هم در حالی که تا آن زمان هیچ یک از اهالی هند به یاد نمی‌آوردند دولتی برای خرید و فروش نمک، مالیات در نظر گرفته باشد. حرکت گاندی از همان لحظه شروع با استقبال مردم همراه شد و هزاران نفر از منطقه احمدآباد با او عازم دریا شدند. نکته قابل توجه در این راهپیمایی طولانی، افزایش لحظه به لحظه جمعیت در طول مسیر بود به نحوی که در بین راه صدها هزار نفر به این حرکت پیوسته و زنگ خطر برای فرمانداران انگلیسی هند به صدا درآوردند. گاندی در طول راه به هر قصبه و روستایی که می‌رسید برای مردم صحبت می‌کرد و آنها را از قصد خود و همراهانش آگاه می‌کرد. جمعیت حاضر در راهپیمایی نمک نیز خورد و خوراک خود را از نذورات و هدایای روستاییان تأمین می‌کردند و شب را نیز روی زمین خدا و زیر آسمان به صبح می‌رساندند. از جایی به بعد اخبار این راهپیمایی بزرگ به تیتر یک اغلب رسانه‌های معروف جهان تبدیل شد و خبرنگاران اروپایی و آمریکایی در طول مسیر جمعیت را دنبال کرده و اخبار این حرکت عظیم را لحظه به لحظه به تمام دنیا مخابره می‌کردند. این پیاده‌روی ۴۸۰ کیلومتری ۲۵ روز طول کشید و پلیس در جریان آن ۸۰ هزار نفر را بازداشت کرد. با وجود همه فشارها، گاندی و جمعیت همراه او بالاخره به مقصد رسیدند و عملیات نمک‌گیری از آب دریا آغاز کردند. به عقیده بسیاری این راهپیمایی یکی از عواملی بود که ناسیونالیسم هندی را از رخوت طولانی که دچار آن بود رهایی بخشید و وجه ملی‌گرایانه حرکت اعتراضی و استقلال‌خواهانه مهاتما گاندی را پررنگ‌تر از پیش کرد. یکی از نکات بارز این راهپیمایی حضور جدی اقوام، طبقات و مذاهب گوناگون در بین جمعیت بود و همین وحدت کار انگلیسی‌ها را برای اختلاف‌افکنی و سوءاستفاده از تفاوت‌ها و افتراق‌ها سخت کرد.

جدول

شماره ۱۹۳۲

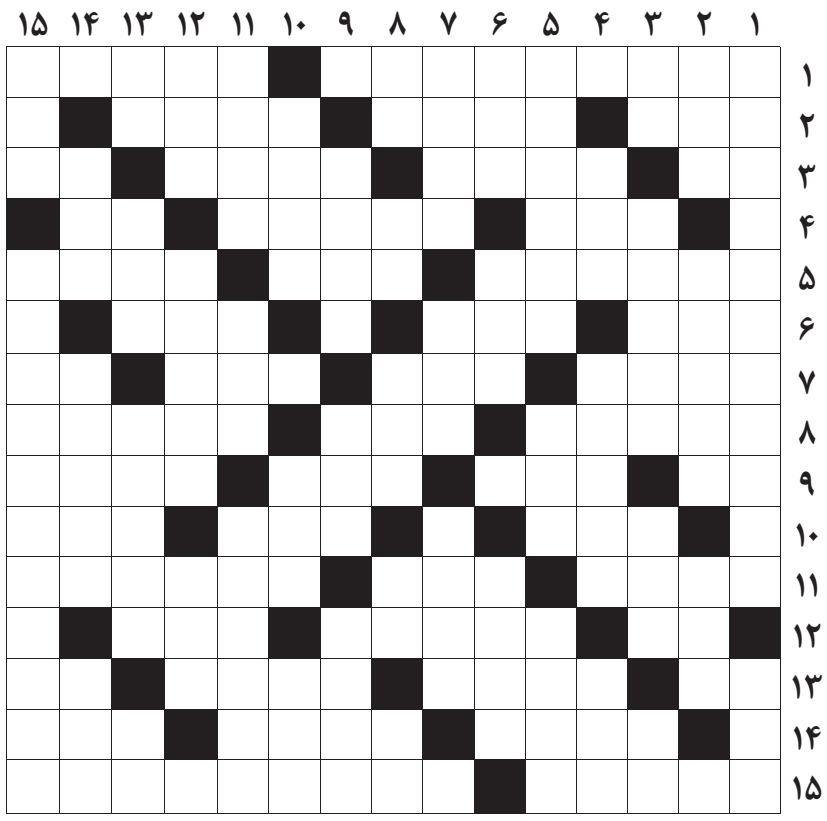

افقی ۱-پرتوشناسی-سیروسفر ۲-پدرآذری-پایتخت کشور جزیره‌ای نائورو-واحد سنجش فرکانس ۳-باشکوه-تیم فوتبالی در لالیگا-کنایه ازبی‌نظم‌ولاقید-صدمتر مربع ٤-نویسنده آلمانی یوسف‌وبرادرانش-دلگرم‌شدن-فلزسرچشمه ٥-آنچه برای یادبود کسی یا رویدادی ساخته می‌شود-حیله-مقابل قیام ٦-پرچم-الگو-سلاح رستم ۷-جانشین-نوعی یقه-پول خردهند-بزکوهی ۸-چوبی گرانبها-کمند-گستاخی ۹-مروارید-سرمایه پایدار-قسم‌وگونه-سیاهرگ ۱۰-نخستین پایتخت مراکش-جنگ-رودبزرگ سوییس ۱۱-گلی به‌رنگ‌های زردونارنجی-راندن چهارپا-فقیر ۱۲-تردید-شهرداری سابق-وسیله‌ای در نجاری ۱۳-عدد اول-ضرورت-کلاوروی هم‌رفته-حرف همراهی عرب ۱٤-درازای-شیشه-شیمی کربن ۱٥-درازدستی-فیلم مازیار میری

عمودی ۱-تنیسور مشهور اسپانیایی-قایق تفریحی ۲-ماده بیهوشی-آیفون فرهنگستان-سرشک ۳-مادرلر-نام شهر قدیمی تیسفون-باغ غصب‌شده حضرت زهرا- تکرارش خوردنی اطفال است ٤- آن‌سوی سقف- شهری در آذربایجان‌غربی-چغندرپخته ٥-کشورهانوی-حشره‌خونخوار-پارچه‌فروش ٦-ته‌نشین مایعات- صداوآواز- اتاق زندانی ۷- واحد طول روسی- لقب اروپایی-رابط تلفن و رایانه ۸- عامل وراثت- بوییدن- حوضچه حمام- تهوع- نیم‌صدای گوسفند ۹- کوچک‌ترین گوزن ایران- حشره اجتماعی- از اسامی بانوان ۱۰- زوزه سگ- سرافرازی- تقویت‌کننده زمین زراعی ۱۱- بچه‌پررو- دفینه- هجرت‌کردن ۱۲- غول یخی- رودی در کرمانشاه- چین و شکن ۱۳- حرص و طمع- عزت‌دهنده- داشتن آن کلید حل مشکلات است- مایه حیات ۱٤- نوشابه قدیمی- خلوت‌خانه شاه یا امیر- درس‌خوانده ۱٥- خرمای هندی- تشکیل دستگاه حکومتی پناهندگان در خارج از کشور برای مبارزه علیه کشور خود

حل جدول شماره ۱۹۳۱

	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳	۱۴	۱۵
۱	م	م	س	ن	ی	■	ف	ا	ش	■	ق	د	ا	ر	ه
۲	ش	ا	ر	■	س	ت	■	ز	ن	خ	■	و	ا	ی	ر
۳	ت	ل	م	ذ	■	ک	ت	ا	پ	د	ا	■	ش	ی	■
۴	ی	ی	■	ر	ع	ی	ت	■	ه	ن	د	ب	ا	■	ر
۵	■	ه	ج	■	ز	ه	ر	ا	■	گ	و	ر	ک	ی	■
۶	ا	■	ز	ک	ی	■	ا	ن	گ	■	ا	د	ر	ی	س
۷	ش	ی	ر	ا	ز	ه	■	چ	ی	ل	ر	■	ا	ل	و
۸	ت	ک	■	ت	د	ب	ر	■	م	ب	د	ا	■	ا	ی
۹	ل	س	ع	■	ر	ه	ا	م	■	ه	م	د	ا	ن	ی
۱۰	م	ا	ن	ن	د	■	ک	ی	ف	■	ا	ر	ج	■	س
۱۱	■	ن	ا	ه	ا	ر	■	ر	ی	ا	ن	■	■	ر	س
۱۲	م	■	د	ا	ن	و	ب	■	ب	ر	ه	ه	■	■	ک
۱۳	ش	ب	■	ن	ه	ب	ن	د	ا	ن	■	س	ب	ی	ل
۱۴	ا	ل	ی	ز	■	ن	د	ا	■	ج	ک	■	ن	ا	ف
۱۵	ع	ر	ی	ا	ن	■	ه	و	ا	■	ا	س	ک	ل	ت